

Konec ex-vídeňských tramvají E1 v katovické aglomeraci

13.03 2021 20:39, Libor Hinčica, Filip Novotný, Tramvaje

V neděli 14. 3. 2021 skončí pravidelný provoz tramvají typu E1 (resp. správněji podle původního značení E_1) v katovické aglomeraci. Vozidla zakoupená jako ojetá z Vídně se z Horního Slezska odporoučejí po deseti letech provozu.

Tramvaje typové řady E jsou ikonickým dopravním prostředkem rakouské metropole, k níž patří stejně jako k Praze vozy T3. Jejich výrobu zajišťovaly rakouské vagónky SGP a Lohner na základě licence německého Düwagu (originální typ byl značen jako GT6). Výroba byla zahájena v roce 1959 a ukončena až v roce 1990. V tomto období vznikly tři základní typy, a sice E, E_1 a E_2. V prvním případě bylo vyrobeno 89 vozů (v letech 1959–62), jejichž výkon motorů se však ukázal slabý pro tažení vlečných vozů. Proto se přistoupilo k výrobě verze se zesílenými motory (a dalšími drobnými inovacemi) a celých deset let – od roku 1966 až do roku 1976 – byl do rakouské metropole dodáván typ E_1 (prototyp byl do provozu zařazen v roce 1967, sériová výroba běžela od roku 1970). Celkem vzniklo 338 vozů (z toho 100 z vagónky Lohner a 228 z SGP). Poté už následovala produkce tramvají E_2 (122 ks), které již vycházely z tzv. modelu „Mannheim“, který přinesl některé designové úpravy.

Dne 24. 1. 2020, byl jeden „schnylach“ zdokumentován na traťovém úseku Modrzejów – Mysłowice po překonání mostu přes řeku Czarna Przemsza. (foto: Filip Novotný)

Dnes je možné v ulicích Vídně narazit prakticky na kompletní flotilu vozů E_2 (ze 122 vozů jich je v provozu ještě 119), nicméně vozů E_1 je v rakouské metropoli již pomálu, konkrétně posledních 12. Jejich vyřazení bylo původně plánováno již v roce 2017, nyní se zdá, že by se měly dožít ještě minimálně příštího roku. Vyřazené tramvaje E_1 však nacházely od roku 2001 uplatnění v řadě dalších měst. Nedostatek tramvají pomáhaly řešit například v Grazu, podívaly se ale také do nizozemského Rotterdamu, bosenského Sarajeva, maďarského Miskolce, rumunských měst Braila a Craiova a do polského Krakova a Katovic, resp. katovické aglomerace. Z výše uvedených měst jsou vozy stále v provozu ještě v Braile, Craiově, Sarajevu, Krakově a do nedělní půlnoci 14. 3. 2021 také v katovické aglomeraci.

Tramvaje, jimž se v hornoslezské aglomeraci přezdívalo „Vídeňák“ či „Schnyzlach“ (řízek), byly pořízeny v souvislosti se snahou omladit vozový park, který se nacházel společně s infrastrukturou v důsledku letitého podfinancování bez nadsázky mnohdy v katastrofálním stavu. Nákup vídeňských tramvají, o něž bylo v původní domovině vzorně pečováno, měl při veškerých nákladech vyjít o polovinu levněji než generální oprava vlastních tramvají Konstal typu 105N. A to byl v ceně započítán nejen nákup a transport, ale také částečná modernizace realizovaná v podnikových dílnách v Chorzowě (Zakład Usługowo-Remontowy) zahrnující především úpravu čela vozidla, nový lak, klimatizaci stanoviště řidiče, nová sedadla pro cestující a diodové transparenty. Celkem bylo pořízeno 29 vozů E_1 z let 1971–74, z nichž první dva byly zařazeny do provozu 15. října 2011 na lince č. 26. První den v provozu přitom nebyl právě šťastný. Jeden vůz vykolejil a ten druhý byl účastníkem nehody.

Dne 20. 8. 2018 zachytil fotograf jeden z ex-vídeňských vozů E1 na ulici Katowicka. Tramvaj právě přijíždí do terminálu Chorzów Rynek. foto Filip Novotný)

Tramvaje byly postupně zprovozňovány do konce roku 2012. Rozděleny byly mezi trojici vozoven (Będzin, Gliwice a Katovice, později byly dislokovány v prvních dvou jmenovaných). Z 29 vozů bylo do provozu uvedeno 25, zbylé čtyři sloužily jen jako zdroj náhradních dílů. Evidenčními čísly však byla označena celá dodávka (ev. č. 920-948), tedy včetně čtyř tramvají, které do provozu nezasáhly (ev. č. 930, 933, 944 a 948). Nejčastěji se vozy objevovaly na linkách čísel 1, 11 a 26, přičemž linka číslo 1 byla svého času nejdelší v katovické aglomeraci – na trase dlouhé 27 km spojovala Gliwice s Katovicemi a procházela celkem 6 městy.

Kapitola pravidelného provozu tramvají E_1 by se měla uzavřít na téže lince, na níž se začala psát, tj. na lince č. 26 spojující Mysłowice a Sosnowiec. V neděli 14. 3. 2021 by na ní měly být „é jedničky“ nasazeny naposledy. Nadále by měly ve vozovém parku zůstat už jen dva vozy, a to pro příležitostné historické jízdy a v roli záložních vozidel. Zbylých 13 vozů, jež ještě fyzicky v katovické aglomeraci existují, bude vyřazeno.

Nadále tak bude možné se svézt v Polsku ex-vídeňskými tramvajemi ještě v Krakově, který má k dispozici 57 vozů E_1, což z něj momentálně dělá jejich největšího provozovatele. Tramvaje jsou ale v souvislosti s dodávkami nových vozů z produkce Stadleru vyřazovány i v tomto městě.

Url: Konec ex-vídeňských tramvají E1 v katovické aglomeraci